

„Criminalistică” - un material didactic venit în sprijinul studenților

Dr. Nelu NIȚĂ

Universitatea George Bacovia din Bacău, România

nita_nelu@yahoo.com

Volumul „Criminalistică”, al autoarei Delia Magherescu, este un curs universitar, adresat studenților din anul IV de la facultățile de Drept, care studiază disciplina Criminalistică din programa universitară.

Cursul, publicat la Editura Wolters Kluwer din București, în anul 2017, este la prima ediție și comprimă un număr de 312 pagini.

Delia MAGHERESCU

Pentru o cât mai bună deprindere a studenților cu noțiunile, principiile și instituțiile de bază ale criminalisticii, autoarea a conceput acest curs universitar cu respectarea temelor teoretice și aplicative ale activității de cercetare criminalistică.

CRIMINALISTICĂ

Se apreciază astfel, deoarece activitatea de urmărire penală și, implicit, desfășurarea justiției în cauzele penale, este de neconceput fără cunoștințele și expertiza de specialitate, pe care știința Criminalisticii o oferă.

 Wolters Kluwer
Romania

Mai mult decât atât, cursul vine în întâmpinarea studenților, cu aspecte ale practicii judiciare în cauzele penale, soluționate la secția penală a instanței de judecată, acolo unde a fost solicitată și s-a efectuat, așadar, o expertiză judiciară criminalistică. Cele mai multe

astfel de expertize vizează infracțiunile de omor, violență domestică, viol, dar și infracțiunile de furt ori trafic de droguri prezintă relevanță în ceea ce privește efectuarea expertizei criminalistice în astfel de dosare penale.

Se știe, că în domeniile, altele decât cele juridice, în care magistratul nu are cunoștințe de specialitate cu privire la spețele în care urmează să pronunțe o soluție, acesta apelează la cunoștințele experților criminaliști, pentru ca aceștia, în urma desfășurării activității de expertiză judiciară criminalistică, să lămurească unele aspecte, ce sunt dispuse de către instanța de judecată. Este, spre exemplu, cazul infracțiunilor săvârșite prin împușcare sau a celor care privesc cercetarea urmelor papilare, în cazul infracțiunilor de furt, ori utilitatea investigării criminalistice a înscrisurilor falsificate, în cauzele penale având ca obiect infracțiunile de fals în înscrisuri, etc.

Cursul este unul structurat pe teme de interes pentru studenți, comprimate în nouă capitole, după cum urmează:

Capitolul I, intitulat „Noțiuni introductive”, prezintă elementele de bază ale Criminalisticii, precum definiția criminalisticii, obiectul, scopul și caracteristicile acesteia, precum și legătura criminalisticii cu alte ramuri de știință, în special cu științele juridice, cu Dreptul penal și Dreptul procesual penal, ori cu Medicina legală. De asemenea, este evidențiată deosebita însemnătate a legăturii pe care Criminalistica o are cu alte științe, precum fizica, chimia și biologia.

Capitolul II este intitulat „Principiile de bază ale criminalisticii” și este dedicat, atât principiilor specifice procesului penal, precum principiul legalității, principiul oficialității, principiul aflării adevărului, principiul soluționării cauzelor penale într-un termen rezonabil, cât și principiilor specifice criminalisticii, spre exemplu principiul celerității în desfășurarea activității de expertiză criminalistică, principiul operativității, obiectivității și oportunității în efectuarea expertizei criminalistice, acesta din urmă aflându-se „...în strânsă legătură cu administrarea probelor în procesul penal” [1]. Înșușirea respectivă are o

importanță deosebită în desfășurarea activității criminalistice „...*știindu-se faptul că aceasta constă tocmai în descoperirea urmelor, fixării și analizării acestora, care constituie probe în procesul penal*” [2].

Capitolul III intitulat „*Expertizele criminalistice*”, detaliază noțiunea de expertiză criminalistică, competențele efectuării expertizelor criminalistice, atât în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cât și în cadrul laboratoarelor interjudețene de profil. Sunt analizate cele mai importante tipuri de expertize criminalistice, din care amintim: expertiza scrisului și a documentelor, expertiza dactiloscopică, expertiza balistică, expertiza traseologică, expertiza accidentelor de trafic, expertiza vocii, imaginii foto și video, expertiza fizico-chimică. Este prezentată, în cuprinsul acestui capitol, procedura de efectuare a expertizei criminalistice, o atenție deosebită acordându-se obiectivelor acesteia, drepturilor și obligațiilor expertului criminalist, raportului de expertiză criminalistică. Autoarea își focalizează atenția și asupra aspectelor de natură deontologică, pe care profesia de expert criminalist o cere, adică a acelor aspecte care au legătură cu probitatea, imparțialitatea, respectul față de profesia desfășurată, de care expertul criminalist trebuie să dea dovadă.

Capitolul IV, „*Mijloacele tehnico-științifice ale investigațiilor criminalistice*”, ne introduce în tainele actelor de urmărire penală, efectuate de către organul judiciar, acolo unde expertiza criminalistică are o importanță deosebită în aflarea adevărului și soluționarea corectă și legală a cauzelor penale [3]. Sunt aduse în prim-planul cursului, factorii care au dus la dezvoltarea metodelor și tehnicilor științifice, folosite astăzi în activitatea experților criminaliști. „*Dar, dezvoltarea acestor tehnici și metode, necesare organelor judiciare, chemate să soluționeze din ce în ce mai multe cauze penale și din ce în ce mai complexe, cu un grad ridicat de pericol social, sunt tocmai rezultatul acestor cauze complicate, care necesită, pentru soluționarea corectă și temeinică, specialiști din mai multe ramuri de știință ...*” [4], se subliniază în legătură cu factorii care au influență în ceea ce privește soluționarea cauzelor penale. În egală măsură, se insistă asupra tehnicilor și metodelor folosite în activitatea de investigare criminalistică a infracțiunilor deosebit de grave, cum sunt cele de criminalitate organizată și terorism, știindu-se că acel „*progres infracțional*” [5] pune la grea încercare autoritățile judiciare, în demersurile acestora de menținere a unui climat de siguranță națională și de respectare a drepturilor și libertăților cetățenilor.

Cercetarea la fața locului este prezentată, din punct de vedere al etapelor de desfășurare concretizate în actele premergătoare, în cercetarea statică și cercetarea dinamică, precum și din punct de vedere al metodelor, tehnicilor și procedeelelor „... *care ajută investigatorul în realizarea acestei activități*” [6].

Capitolul V al cursului este dedicat „*Metodelor tehnico-științifice ale examinării mijloacelor materiale de probă*”, care analizează metodele frecvent întâlnite în activitatea de expertiză criminalistică. Astfel, metoda microscopică, metoda spectrală, metoda prin luminescență, metoda prin activare cu neutroni și metoda fizico-chimică, ajută expertul criminalist în analiza urmelor infracțiunilor, a mostrelor ridicate de la locul săvârșirii faptei, care pot oferi informații cu privire la *modus operandi* al săvârșirii infracțiunii și la persoana făptuitorului, acesta fiind, de altfel, scopul criminalisticii, anume acela de a elucida aspectele cu privire la săvârșirea infracțiunii și la persoana făptuitorului. În egală măsură, autoarea nu se îndepărtează de obiectivele criminalisticii, ce vizează descoperirea, fixarea, ridicarea și examinarea urmelor infracțiunilor. De remarcat faptul că un rol determinant în examinarea urmelor de infracțiuni îl au informațiile, pe care alte științe, decât cele juridice, le oferă. Este vorba despre fizica și chimia, care, cu ajutorul metodelor noi, pe care le pun la dispoziția expertului criminalist, pot duce la aflarea unor date prețioase referitoare la substanțele folosite în săvârșirea unor infracțiuni, la compoziția chimică a unor obiecte găsite la locul faptei, la mostrele urmelor de la locul săvârșirii infracțiunii [7].

Capitolul VI, intitulat „*Fotografia judiciară*”, de asemenea subliniază modul în care tehnicile criminalisticii interacționează cu metodele științifice pe care le oferă alte domenii de știință, precum fizica și chimia [8]. Sunt analizate diferite categorii de fotografii judiciare, cele mai relevante fiind fotografia operativă și fotografia de examinare. Tot în cuprinsul acestui capitol, sunt arătate procedeele de efectuare a fotografiei la fața locului, aceasta deoarece locul săvârșirii infracțiunii este bogat în probe, care pun la dispoziția organelor judiciare date despre modalitatea în care a fost săvârșită infracțiunea și despre persoana făptuitorului.

Capitolul VII este intitulat „*Investigarea criminalistică a urmelor*”. Urmele de la locul săvârșii infracțiunii sunt prezentate din punctul de vedere al varietății acestora pe tărâmul diversității actelor infracționale [9]. Astfel, este întărită ideea potrivit căreia „... într-o multitudine de categorii de infracțiuni, este relevant ca și acestea să fie deosebit de variate, funcție de categoria de infracțiune săvârșită și de *modus operandi*, cu care făptuitorul a acționat” [10]. Este adevărat, că urmele, prin caracteristica generală pe care o au, aceea de a fi „*modificările produse ca urmare a acțiunii desfășurate în săvârșirea unei infracțiuni*” [11], interesează criminalistica în mod deosebit. Se știe, că săvârșirea de infracțiuni produce modificări materiale, adică lasă urme, care se concretizează în probe, ce pot ajuta organele judiciare la aflarea adevărului, în cauza pe care o investighează, și la justa soluționare a acesteia. Descoperirea urmelor se face, de regulă, cu aparatură specifică și folosind tehnici specifice criminalistice, de detectare și observare, pentru acele categorii de urme, care nu pot fi observate cu ochiul liber. Cele mai frecvent întâlnite aparate de detectare a unor astfel de urme sunt cele care folosesc radiațiile ultraviolete și radiațiile infraroșii. În cadrul aceluiași capitol, autoarea distinge între investigarea criminalistică a urmelor de mâini, investigarea criminalistică a urmelor de tălpi și, nu în ultimul rând, investigarea criminalistică a urmelor biologice, inclusiv investigarea biocriminalistică a ADN-ului.

Capitolul VIII este dedicat aspectelor privind „*Investigarea criminalistică a înscrisurilor*”. Sunt aduse în prim-planul cursului noțiunea de înscris și de protecție a acestora prin instrumente de drept penal, mai exact prin incriminarea faptei de falsificare a înscrisurilor, atât oficiale, cât și sub semnătură privată [12]. Este prezentată, într-o manieră comprehensivă, utilitatea investigării criminalistice a înscrisurilor, ținându-se cont de faptul că acestea ocupă un rol determinant, în calitatea lor de probe în procesul penal. Din acest considerent, expertului criminalist îi revine o sarcină minuțioasă, constând în efectuarea activității de examinare a înscrisurilor, în scopul de a se constata dacă acestea sunt autentice sau au fost falsificate. De aceeași importanță se bucură și investigarea criminalistică a bancnotelor, a documentelor financiar-bancare ori a operelor de artă.

Capitolul IX, având ca temă „*Investigarea criminalistică a armelor de foc*”, tratează balistica judiciară ca fiind o ramură distinctă a tehnicii criminalistice, destinată examinării armelor de foc și urmelor acestora. Autoarea subliniază ideea deosebirii, care există între balistica judiciară și balistica generală, deosebire care constă în metodele la care fiecare categorie apelează [13]. Având în vedere, că urmele armelor de foc sunt bogate în informații referitoare la modul de săvârșire a infracțiunii, la tipul de armă cu care s-a efectuat tragerea, la distanța de la care s-a tras, etc., expertiza criminalistică a armei de foc, folosită de făptuitor la săvârșirea infracțiunii, apare ca un instrument judiciar indispensabil, atât pentru expertul criminalist, cât și pentru instanța de judecată în vederea pronunțării unei soluții legale și temeinice. Complexitatea expertizei armelor de foc se întemeiază pe examinarea acesteia din punct de vedere tehnic, iar în ceea ce privește expertizarea muniției, aceasta se va realiza din punct de vedere fizico-chimic.

Din considerentele prezentate mai sus, se poate desprinde concluzia, că acest curs acoperă o paletă largă a temelor de interes pentru domeniul procesual penal, în special cel legat de știința Criminalisticii.

Cursul este accesibil studenților, facilitându-le acestora accesul la noțiunile de bază ale criminalisticii, la activitatea de expertiză criminalistică, la metodele și tehnicile pe care această știință le pune la dispoziția specialistului criminalist, în vederea efectuării activității judiciare de expertiză criminalistică.

Din aceste motive, apreciez că acest curs universitar de Criminalistică oferă informații utile studenților și vine în sprijinul acestora, asigurându-le o bază solidă pe tărâmul științelor juridice.

Referințe

- [1] Delia Magherescu, *Criminalistică*, Editura Wolters Kluwer, București, 2017, p. 66-67.
- [2] Idem, p. 67.
- [3] Delia Magherescu, *Modificarea învinuirii în prima instanță (Aspecte comparative)*, Editura Wolters Kluwer, București, 2016, p. 34.
- [4] Delia Magherescu, *Criminalistică*, op. cit., p. 113-114.
- [5] Ibidem.

[6] Idem, p. 122.

[7] Delia Magherescu, New specific techniques of investigation for the economic offences, în vol. „Diversity and Interdisciplinarity in Business Law”, Editura ADJURIS - International Academic Publisher, București, 2017, p. 178-188; Delia Magherescu, Criminalistică, op. cit., p. 139-148.

[8] Magherescu, Criminalistică, op. cit., p. 149.

[9] Idem, p. 179.

[10] Ibidem

[11] Idem, p. 180.

[12] Idem, p. 209.

[13] Idem, p. 228.